

Instrukcje księgowo- i podatkowe. Polski Ład + wzory do pobrania

Przejdź do produktu na ksiegarnia.beck.pl

Klaudia Jachira (pkt 1, 2.1–2.3), Izabela Leśniewska (pkt 2.4)

Rozdział I. Instrukcja zmiany formy opodatkowania w przypadku podatnika opodatkowanego podatkiem liniowym lub ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych

1. Komentarz

Nowelizacje przepisów Polskiego Ładu, które weszły w życie od 1.7.2022 r. na mocy ZmPDOFizU22(2), teoretycznie mają przeciwdziałać skutkom galopującej inflacji, w rzeczywistości jednak są odpowiedzią na liczne nieścisłości i błędy rewolucji podatkowej, wprowadzonej na mocy ZmPDOFizPrU21 od 1.1.2022 r. Wbrew oczekiwaniom Polski Ład bowiem nie tylko nie przyniósł podatnikom oszczędności, ale dodatkowo wprowadził chaos informacyjny. Zmiany w przepisach Polskiego Ładu mają zatem „łagodzić” skutki styczniowych reform.

Jedną z wprowadzanych zmian jest – niespotykana dotychczas – możliwość ponownej zmiany formy opodatkowania dochodów osiągniętych w 2022 r., a raczej analiza opłacalności wybranej na początku roku formy i możliwość jej zmiany w rocznym zeznaniu. Pamiętajmy bowiem, że – zgodnie z generalną (fundamentalną) zasadą – osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą czy to jednoosobową, czy jako współnik spółki transparentnej podatkowo, powinna oświadczyć właściwemu dla niej naczelnikowi urzędu skarbowego wybór formy opodatkowania na dany rok podatkowy niedługo po osiągnięciu pierwszego przychodu podatkowego w roku, a więc jest to wybór „z góry” i „w ciemno”. Zgodnie bowiem z art. 9a PDOFizU (w brzmieniu obowiązującym od

1.1.2022 r.) dochody osiągnięte przez podatników ze źródła „pozarolnicza działalność gospodarcza” są opodatkowane na zasadach określonych w art. 27 PODOFizU (wg skali podatkowej), chyba że podatnicy złożą właściwemu naczelnikowi urzędu skarbowego sporządzone na piśmie oświadczenie o zastosowaniu opodatkowania w formie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych określonego w RyczałtU. Zgodnie zaś z art. 9 ust. 1 RyczałtU oświadczenie o wyborze opodatkowania przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej w formie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych należy zgłosić w terminie do 20. dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym podatnik osiągnął pierwszy przychód z tego tytułu w roku podatkowym, albo do końca roku podatkowego, jeżeli pierwszy taki przychód osiągnął w grudniu roku podatkowego.

Podatnicy mogą wybrać sposób opodatkowania dochodów z pozarolniczej działalności gospodarczej na zasadach określonych w art. 30c PODOFizU (podatkiem liniowym). W tym przypadku są obowiązani do złożenia właściwemu naczelnikowi urzędu skarbowego sporządzonego na piśmie oświadczenia o wyborze tego sposobu opodatkowania do 20. dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym został osiągnięty pierwszy przychód z tego tytułu w roku podatkowym, albo do końca roku podatkowego, jeżeli pierwszy taki przychód został osiągnięty w grudniu tego roku podatkowego.

Jak zostało wskazane powyżej, wybór formy opodatkowania dokonywany jest niejako „w ciemno”. Podatnik musi przewidzieć, która z form będzie dla niego w danym roku najkorzystniejsza. Konsekwencje ewentualnego przeszacowania bądź niedoszacowania dochodów podatnik będzie ponosił przez cały rok podatkowy. Warto zauważyć, że Dyrektor KIS nie widzi przeciwwskazań do tego, aby ponownie wybrać formę opodatkowania **w związku z ponownym otwarciem w trakcie roku działalności, tj. po uprzednim zamknięciu działalności prowadzonej dotychczas**. Potwierdza to przykładowo interpretacja indywidualna z 29.6.2018 r.

**Interpretacja indywidualna Dyrektora KIS z 29.6.2018 r.,
0115-KDIT3.4011.252.2018.1.WR, Legalis**

Wyboru formy opodatkowania co do zasady dokonuje się na dany rok podatkowy. Jednak jeśli w ciągu roku podatnik skutecznie zlikwiduje pozarolniczą działalność gospodarczą i dopełni wszystkich związanych z tym, nałożonych przepisami prawa obowiązków, a następnie w tym samym roku podatkowym ponownie rozpocznie (po uzyskaniu wpisu do ewidencji) prowadzenie działalności gospodarczej, to również na gruncie omawianej ustawy zyska status podatnika rozpoczynającego prowadzenie działalności gospodarczej w trakcie roku.

Pamiętajmy jednak, że zamknięcie działalności i ponowne jej rozpoczęcie wyłącznie z powodu niekorzystnej formy opodatkowania nie ujdzie uwadze urzędników skarbowki – czynność taka może zostać uznana za pozorną i podjętą wyłącznie w celu osiągnięcia korzyści podatkowej. Potwierdza to Dyrektor KIS w przywołanej interpretacji indywidualnej z 29.6.2018 r.: „Należy jednak zaznaczyć, iż zakończenie i ponowne rozpoczęcie działalności gospodarczej oprócz tego, że wymaga podjęcia przepisanych prawem działań formalnych, to musi mieć również charakter faktyczny. Innymi słowy, nie może nosić znamion czynności pozornej, podjętej jedynie w celu uzyskania korzystnych skutków podatkowych”.

Wprowadzane od 1.7.2022 r. zmiany stanowią zupełną nowość w kontekście omawianej instytucji, do tej pory nieistniejącą w przepisach PDOFizU. Należy jednak zwrócić uwagę na kilka aspektów:

- 1) ponowna możliwość wyboru formy opodatkowania dotyczy **wyłącznie dochodów osiągniętych w 2022 r.** – w latach kolejnych obowiązywać będą dotychczasowe zasady, a zatem podatnicy nadal dokonywać będą wyboru formy opodatkowania „z góry”;
- 2) nowelizacja przepisów wymienia **zamknięty katalog podatników**, którym przysługuje ponowna możliwość wyboru opodatkowania. *A contrario* nie każdy podatnik będzie uprawniony do zrewidowania swojego sposobu rozliczeń. Nowe rozwiązania dają prawo do zmiany formy opodatkowania dochodów osiągniętych w 2022 r. wyłącznie:
  - a) podatnikom opodatkowanym według zasad, o których mowa w art. 30c PDOFizU (podatkiem liniowym) oraz
  - b) podatnikom opodatkowanym ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych.

Podatnicy wskazani w pkt 2 mogą zmienić uprzednio wybraną formę opodatkowania dochodów (przychodów) w 2022 r. wyłącznie na skalę podatkową (z pewną „modyfikacją” po stronie „ryczałtowców”, o czym szerzej poniżej). Zatem mocno reklamowana przez MF zmiana w rzeczywistości skierowana jest do relatywnie wąskiego grona podatników.

2. Nowelizacja przepisów Polskiego Ładu

2.1. Zmiany dotyczące podatników opodatkowanych według zasad, o których mowa w art. 30c ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych (podatkiem liniowym)

Zgodnie z treścią art. 14 ust. 1 ZmPDOFizU22(2) podatnicy stosujący przed dniem wejścia w życie tej ustawy opodatkowanie na zasadach określonych w art. 30c PDOFizU mogą wybrać opodatkowanie dochodów osiągniętych w 2022 r. z pozarolniczej działalności gospodarczej na zasadach określonych w art. 27 PDOFizU, w brzmieniu nadanym przez ZmPDOFizPrU21, jeżeli zawiadomią o tym wyborze właściwego naczelnika urzędu skarbowego w zeznaniu, o którym mowa w art. 45 ust. 1 PDOFizU, złożonym w terminie określonym w tym przepisie (tj. do 2.5.2023 r.).

Zgodnie zaś z art. 14 ust. 2 ZmPDOFizU22(2) wybór dokonany po złożeniu zeznania, o którym mowa w art. 45 ust. 1a pkt 2 PDOFizU, nie wywołuje skutków prawnych.

Powyższa ZmPDOFizU22(2) daje więc prawo podatnikowi opodatkowanemu podatkiem liniowym do zmiany wybranej formy opodatkowania na zasady, o których mowa w art. 27 PDOFizU, tj. wg skali podatkowej (12/32%).

Zgodnie z przywołanym powyżej art. 14 ust. 1 ZmPDOFizU22(2) zainteresowany podatnik powinien poinformować o takiej zmianie w zeznaniu rocznym, o którym mowa w art. 45 ust. 1 PDOFizU, składanym za 2022 r. (a więc podatnik po zakończeniu roku

może „przeliczyć” swoje przychody i zdecydować, która forma opodatkowania będzie dla niego korzystniejsza).

Zauważmy, że nowa regulacja pozwala podatnikowi opodatkowanemu wedle zasad, o których mowa w art. 30c PDOFizU (podatkiem liniowym), wyłącznie na wybór skali podatkowej – podatnik nie może zatem zawiadomić naczelnika urzędu skarbowego o wyborze opodatkowania ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych zamiast podatku liniowego.

Jednocześnie w ZmPDOFizU22(2) wskazano, że zawiadomienie ma nastąpić w zeznaniu rocznym, złożonym w określonym w tym przepisie terminie. Oznacza to, że jeżeli podatnik złoży zeznanie wraz z zawiadomieniem po terminie, tj. po 2.5.2023 r. (np. 9.6.2023 r.), wówczas nie wywołuje ono skutków prawnych – tym samym opodatkowanie następuje wedle zasad określonych na początku 2022 r.

Jednocześnie, jeżeli podatnik złoży najpierw zeznanie PIT-36L (zeznanie, o którym mowa w art. 45 ust. 1a pkt 2 PDOFizU), a następnie złoży zeznanie PIT-36, w którym zawiadomi o wyborze opodatkowania dochodów uzyskanych w 2022 r. wedle zasad, o których mowa w art. 27 PDOFizU (tj. wg skali podatkowej), wówczas takie zawiadomienie nie wywiera skutków prawnych (do organu zostało już bowiem złożone zeznanie roczne PIT-36L).

Ważne

Wybór formy opodatkowania zakomunikowany naczelnikowi urzędu skarbowego w zeznaniu rocznym dotyczy wyłącznie 2022 r., nie dotyczy natomiast lat następnych.

Przykład

Pan Kowalski w styczniu 2022 r. złożył zawiadomienie do naczelnika US o wyborze opodatkowania podatkiem liniowym. Przychody uzyskiwane z działalności odbiegały jednak znacząco od styczniowych oczekiwań i szacunków. Po lipcowej nowelizacji Polskiego Ładu, w marcu 2023 r. złożył zawiadomienie – w zeznaniu rocznym PIT-36 – o wyborze opodatkowania dochodów uzyskanych w 2022 r. podatkiem obliczanym wg skali, o której mowa w art. 27 PDOFizU.

Jeżeli pan Kowalski nie złoży w 2023 r. żadnego oświadczenia, o którym mowa w art. 9a PDOFizU, w terminie do 20. dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym osiągnie pierwszy przychód, dochody za 2023 r. opodatkowane będą według zasad, o których mowa w art. 30c PDOFizU (podatkiem liniowym).

Opisane wyżej zasady stosuje się odpowiednio także do podatników osiągających dochody z działów specjalnych produkcji rolnej.

2.1.1. Wyjaśnienie do wzoru instrukcji

Celem poniższej instrukcji jest dokonanie przez podatników, którzy od 1.1.2022 r. wybrali (bądź kontynuują) rozliczanie wg podatku liniowego, zmiany formy opodatkowania dochodów osiągniętych (wyłącznie) w 2022 r. na zasady ogólne, tj. na opodatkowanie osiągniętych w 2022 r. dochodów skalą podatkową.

2.1.2. Wzór instrukcji

Instrukcja zmiany formy opodatkowania podatnika opodatkowanego wedle zasad, o których mowa w art. 30c ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych

W .....

(jednostka)

§ 1

Zakres stosowania

1. Instrukcja podlega wdrożeniu w przypadku dochodów podatników podlegających opodatkowaniu zgodnie z regulacjami, o których mowa w art. 30c ustawy z 26.7.1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1128 ze zm., dalej: ustawa).

2. Instrukcja obowiązuje wyłącznie w stosunku do dochodów uzyskiwanych w 2022 r.

§ 2

Dział zobowiązany do wdrożenia instrukcji

Do wdrożenia instrukcji zobowiązani są:

- 1) dział księgowości,
- 2) biuro rachunkowe – w przypadku powierzenia prowadzenia księgowości podmiotowi uprawnionemu, zgodnie z odrębnymi przepisami, do usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych.

§ 3

Procedura

1. Dział księgowości lub biuro rachunkowe prowadzące księgi podatkowe podatnika dokonuje kalkulacji osiągniętych przychodów i poniesionych kosztów podatkowych przez podatnika w 2022 r. zarówno na gruncie ustawy, jak i ustawy z 27.8.2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1285).

2. W przypadku ustalenia, iż dla podatnika korzystniejsze będzie opodatkowanie dochodów za 2022 r. wedle zasad, o których mowa w art. 27 ustawy (tj. według skali podatkowej), zastosowanie znajdują zasady opisane w § 3 pkt 4–7.

3. W przypadku ustaleń odmiennych niż te opisane w § 3 pkt 2 podmiot wdrażający procedurę stosuje procedury dotychczasowe.

4. W przypadku, o którym mowa w § 3 pkt 2, podatnik nie składa zeznania podatkowego, o którym mowa w art. 45 ust. 1a pkt 2 ustawy (PIT-36L).

5. W przypadku, o jakim mowa w § 3 pkt 2, podatnik składa zeznanie, o którym mowa w art. 45 ust. 1 ustawy (PIT-36), w którym oświadcza, że dochody uzyskane w 2022 r. podlegają opodatkowaniu wedle zasad, o których mowa w art. 27 ustawy.

6. Zeznanie wraz z oświadczeniem, o którym mowa w § 3 pkt 5, należy złożyć do 2.5.2023 r.

7. Jeżeli podatnik zamierza opodatkowywać dochody osiągnięte w 2023 r. według skali podatkowej, w terminie do 20. dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym osiągnie w 2023 r. pierwszy

przychód, podatnik – na podstawie art. 9a ust. 2a – składa zawiadomienie ustawy o rezygnacji z opodatkowania według zasad, o których mowa w art. 30c ustawy.

2.2. Zmiany dotyczące podatników opodatkowanych ryczałem od przychodów ewidencjonowanych

Przepisy ZmPDOFizU22(2) pozwalają „ryczałtowcom” na wybór jednej z dwóch opcji:

- 1) analogicznie do podatników opodatkowanych podatkiem liniowym – umożliwiają zmianę formy opodatkowania w stosunku do całości przychodów osiągniętych od 1.1.2022 r. na opodatkowanie dochodów wedle zasad, o których mowa w art. 27 PDOFizU;
- 2) zastosowanie hybrydy – możliwe będzie opodatkowanie przychodów osiągniętych od 1.1.2022 r. ryczałem od przychodów ewidencjonowanych, a dochodów uzyskiwanych od 1.7.2022 r. do końca roku podatkowego – wedle zasad, o których mowa w art. 27 PDOFizU.

Zgodnie z art. 15 ust. 1 ZmPDOFizU22(2) podatnicy stosujący przed dniem wejścia w życie ZmPDOFizPrU21 opodatkowanie w formie ryczału od przychodów ewidencjonowanych na zasadach określonych w art. 4 RyczałU, mogą wybrać opodatkowanie dochodów osiąganych w 2022 r. z pozarolniczej działalności gospodarczej na zasadach określonych w art. 27 PDOFizU, w brzmieniu nadanym ZmPDOFizPrU21, jeżeli zawiadomią o tym wyborze właściwego naczelnika urzędu skarbowego w zeznaniu, o którym mowa w art. 45 ust. 1 PDOFizU, złożonym w terminie określonym w tym przepisie.

Zgodnie z art. 15 ust. 2 ZmPDOFizU22(2), wybór dokonany po złożeniu zeznania, o którym mowa w art. 21 ust. 2 RyczałU, w brzmieniu nadanym w ZmPDOFizPrU21, nie wywołuje skutków prawnych, jeżeli podatnik wykazał w tym zeznaniu przychody z pozarolniczej działalności gospodarczej.

Powyższa propozycja jest skierowana do podatników, którzy dla opodatkowania przychodów w 2022 r. wybrali ryczałt od przychodów ewidencjonowanych (bądź kontynuują rozliczenia w tej formie). W ZmPDOFizU22(2) podatnikowi opodatkowanemu ryczałem dano prawo do zmiany wybranej formy opodatkowania na zasady, o których mowa w art. 27 PDOFizU, tj. wg skali podatkowej (12/32%). Tym samym – podobnie jak w przypadku podatnika opodatkowanego podatkiem liniowym – „ryczałtowiec” nie ma dowolności w wyborze formy opodatkowania, tj. nie może zmienić sposobu rozliczeń z fiskusem na rozliczenie podatkiem liniowym.

Ponadto, zgodnie z ww. regulacją, zainteresowany podatnik powinien poinformować o takiej zmianie w zeznaniu rocznym, o którym mowa w art. 45 ust. 1 PDOFizU, składanym za rok 2022, tj. w zeznaniu PIT-36. Aby zgłoszenie wywołało oczekiwane skutki prawne:

- 1) powinno zostać złożone w terminie do 2.5.2023 r.,
- 2) powinno zostać złożone w zeznaniu, o którym mowa w art. 45 ust. 1 PDOFizU (PIT-36),

- 3) podatnik nie może uprzednio złożyć zeznania, o którym mowa w art. 21 ust. 2 PODOFizU (PIT-28) – wybór dokonany po złożeniu tego zeznania nie wywołuje skutków prawnych, jeżeli podatnik wykazał w tym zeznaniu przychody z pozarolniczej działalności gospodarczej.

Jeżeli zatem podatnik złoży np. zeznanie wraz z zawiadomieniem po terminie (np. 9.6.2023 r.), wówczas nie wywołuje ono skutków prawnych – tym samym opodatkowanie następuje wedle zasad określonych na początku 2022 r. (ryczałtem w stosunku do całości przychodów osiągniętych w 2022 r.).

Przykład

W styczniu pani Nowak złożyła zawiadomienie o wyborze opodatkowania przychodów ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych. Okazało się jednak, że to nie był do końca trafiony wybór. Pani Nowak 21.2.2023 r. złożyła zeznanie PIT-28, w którym wykazała przychody z działalności gospodarczej. Po tej dacie dowiedziała się, że na podstawie nowelizacji Polskiego Ładu może zmienić dokonany w styczniu wybór. W tym celu 15.4.2023 r. złożyła zeznanie PIT-36, w którym zawiadomiła naczelnika US, że zamierza zmienić formę opodatkowania.

Zawiadomienie złożone przez panią Nowak w zeznaniu PIT-36 nie wywoła skutków prawnych. Zostało bowiem złożone po wystosowaniu do naczelnika US zeznania PIT-28. Zatem przychody osiągnięte przez panią Nowak w 2022 r. będą opodatkowane ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych.

W art. 15 ust. 6 ZmPDOFizU22(2) wskazano, że w przypadku prowadzenia działalności w formie spółki:

- 1) cywilnej osób fizycznych,
- 2) cywilnej osób fizycznych i przedsiębiorstwa w spadku,
- 3) jawnej osób fizycznych

– zawiadomienia o zmianie formy opodatkowania dokonują wszyscy wspólnicy.

Jednocześnie ZmPDOFizU22(2) określa – podobnie jak w przypadku podatnika opodatkowanego podatkiem liniowym – że dokonany na wyżej wskazanych zasadach wybór dotyczy wyłącznie 2022 r., nie dotyczy natomiast lat następnych.

Przykład

Pani Malinowska skutecznie zawiadomiła naczelnika Urzędu Skarbowego o zmianie formy opodatkowania dochodów osiągniętych w 2022 r. Jeżeli jednak pani Malinowska zamierza opodatkowywać uzyskane w 2023 r. dochody podobnie jak w 2022 r., skalą podatkową, powinna zawiadomić o tym fakcie naczelnika urzędu skarbowego, zgodnie z art. 9a ust. 1a RyczałtU, tj. złożyć zawiadomienie o rezygnacji z opodatkowania ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych w terminie do 20. dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym w 2023 r. osiągnie pierwszy przychód.

Warto zwrócić uwagę, że opisywanego wyboru formy opodatkowania **nie może dokonać**:

- 1) przedsiębiorstwo w spadku, o którym mowa w art. 6 ust. 4a RyczałtU;
- 2) podatnik, o którym mowa w art. 17 lub art. 22 RyczałtU, czyli podatnik:
  - a) wobec którego organ podatkowy określił wartość niezawidencjonowanego przychodu, w związku z nieprowadzeniem przez tego podatnika ewidencji lub

prowadzeniem jej niezgodnie z warunkami wymaganymi do uznania jej za do-
wód w postępowaniu podatkowym,

- b) który utracił warunki do opodatkowania ryczałtem od przychodów ewiden-
cjonowanych; podatnik, który złożył oświadczenie o rezygnacji z opodatko-
wania ryczałtem w terminie do 22.8.2022 r., tj. podatnik, który wybrał „hy-
brydowe” opodatkowanie przychodów osiągniętych w 2022 r. (zob. pkt 2.3
rozdziału).

2.2.1. Wyjaśnienie do wzoru instrukcji

Celem poniższej instrukcji jest dokonanie przez podatników, którzy od 1.1.2022 r.
wybrali (bądź kontynuują) rozliczanie ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych,
zmiany formy opodatkowania dochodów osiągniętych w 2022 r. na zasady ogólne,
tj. na opodatkowanie osiągniętych w 2022 r. dochodów skalą podatkową.

2.2.2. Wzór instrukcji

Instrukcja zmiany formy opodatkowania podatnika opodatkowanego ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych

W .....

(jednostka)

§ 1

Zakres stosowania

1. Instrukcja podlega wdrożeniu w przypadku dochodów podatników podlegających opodatkowa-
niu ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych.
2. Instrukcja obowiązuje wyłącznie w stosunku do dochodów uzyskiwanych w 2022 r.

§ 2

Dział zobowiązany do wdrożenia instrukcji

Do wdrożenia instrukcji zobowiązani są:

- 1) dział księgowości,
- 2) biuro rachunkowe – w przypadku powierzenia prowadzenia księgowości podmiotowi
uprawnionemu, zgodnie z odrębnymi przepisami, do usługowego prowadzenia ksiąg ra-
chunkowych.

§ 3

Procedura

1. Dział księgowości lub biuro rachunkowe prowadzące księgi podatkowe podatnika doko-
nuje kalkulacji osiągniętych przychodów i poniesionych kosztów podatkowych przez podatnika
w 2022 r. zarówno na gruncie ustawy z 26.7.1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych
(t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1128 ze zm., dalej: ustawa), jak i ustawy z 27.8.2004 r. o świadczeniach
opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1285).
2. Dział księgowości lub biuro rachunkowe prowadzące księgi podatkowe podatnika ustala fakt
sporządzenia spisu z natury na 31.12.2021 r., gdyż na gruncie ustawy z 20.11.1998 r. o zry-

czątkowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1993 ze zm., dalej: ustawa o zryczałtowanym podatku) zniesiono ten obowiązek od 2019 r. W przypadku braku sporządzenia spisu z natury należy wartość tego spisu przyjąć jako 0 zł.

3. W przypadku ustalenia, iż dla podatnika korzystniejsze będzie opodatkowanie dochodów za 2022 r. wedle zasad, o których mowa w art. 27 ustawy, tj. według skali podatkowej, zastosowanie znajdują zasady opisane w § 3 pkt 4–7.

4. W przypadku ustaleń odmiennych niż te opisane w § 3 pkt 2, podmiot wdrażający procedurę stosuje procedury dotychczasowe.

5. W przypadku, o którym mowa w § 3 pkt 2, podatnik nie składa zeznania podatkowego, o którym mowa w art. 21 ust. 2 ustawy (PIT-28).

6. W przypadku, o którym mowa w § 3 pkt 2, podatnik składa zeznanie, o jakim mowa w art. 45 ust. 1 ustawy (PIT-36), w którym oświadcza, że dochody uzyskane w 2022 r. podlegają opodatkowaniu wedle zasad, o których mowa w art. 27 ustawy.

7. Zeznanie, wraz z oświadczeniem, o którym mowa w § 3 pkt 5, należy złożyć do 2.5.2023 r.

8. Jeżeli podatnik zamierza opodatkowywać dochody osiągnięte w 2023 r. według skali podatkowej, w terminie do 20. dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym osiągnie w 2023 r. pierwszy przychód, podatnik składa do właściwego naczelnika urzędu skarbowego zawiadomienie na podstawie art. 9 ust. 1b ustawy o zryczałtowanym podatku o rezygnacji z opodatkowania ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych.

2.3. Możliwość skorzystania z dwóch form opodatkowania: ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych i skali podatkowej

Powyżej była mowa o możliwości wyboru zmiany formy opodatkowania co do całości dochodów uzyskanych w 2022 r. Przypomnijmy, że składając zawiadomienie, o którym mowa w art. 15 ust. 1 ZmPDOFizU22(2), podatnik rezygnuje z opodatkowania ryczałtem jakiegokolwiek przychodu uzyskanego w 2022 r. (nawet tych osiągniętych do czerwca 2022 r.). Tym samym całość dochodów osiągniętych od 1.1.2022 r. do 31.12.2022 r. podlegać będzie – na mocy skutecznego zawiadomienia – opodatkowaniu wedle skali podatkowej.

Niespodzianką może zatem okazać się propozycja przepisu, o którym mowa w art. 17 ust. 1–7 ZmPDOFizU22(2), zakładająca, że w tym samym roku **ten sam podatnik będzie mógł korzystać z obu form opodatkowania**, tj. ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych oraz skali podatkowej.

Zgodnie z art. 17 ust. 1 ZmPDOFizU22(2) podatnik, o którym mowa w art. 9 ust. 1 RyczałtU, który w terminie określonym w tym przepisie nie złożył oświadczenia na piśmie o rezygnacji z opodatkowania ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych w 2022 r., może złożyć w terminie do 22.8.2022 r. pisemne oświadczenie właściwemu naczelnikowi urzędu skarbowego o rezygnacji z opodatkowania przychodów osiągniętych w okresie 1.7.–31.12.2022 r. ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych, przy

czym w przypadku prowadzenia działalności w formie spółki, o której mowa w art. 6 ust. 1 RyczałtU (tj. w formie spółki cywilnej osób fizycznych, spółki cywilnej osób fizycznych i przedsiębiorstwa w spadku lub spółki jawnej osób fizycznych), oświadczenie to składają wszyscy wspólnicy.

Z kolei według art. 17 ust. 2 ZmPDOFizU22(2) złożone oświadczenie dotyczy również lat następnych, chyba że podatnik dokona wyboru innej formy opodatkowania. Zgodnie zaś z art. 17 ust. 3 ZmPDOFizU22(2) podatnik, o którym mowa w art. 17 ust. 1, od dochodów osiągniętych w okresie 1.7.–31.12.2022 r. opłaca podatek dochodowy na zasadach określonych w art. 27 PDOFizU.

Regulacja ta pozwala zatem podatnikowi opodatkowanemu ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych na **rezygnację z tej formy opodatkowania, lecz nie w stosunku do całości przychodów osiągniętych w 2022 r., a wyłącznie tych uzyskanych od 1.7.2022 r.** Aby zrezygnować z opodatkowania ryczałtem przychodów uzyskiwanych od 1.7.2022 r., podatnik zobowiązany jest złożyć na piśmie, w terminie do 22.8.2022 r., oświadczenie właściwemu naczelnikowi urzędu skarbowego o rezygnacji z opodatkowania przychodów osiągniętych w okresie 1.7.–31.12.2022 r. Jednocześnie oświadczenie to dotyczy również lat kolejnych.

Złożenie oświadczenia powoduje, że dochody uzyskiwane od 1.7.2022 r. opodatkowane będą według zasad, o których mowa w art. 27 PDOFizU, tj. według skali podatkowej. Powyższe oznacza, że:

- 1) przychody uzyskane w okresie 1.1.–30.6.2022 r. będą opodatkowane ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych,
- 2) przychody uzyskiwane w okresie 1.7.–31.12.2022 r. będą opodatkowane skalą podatkową.

2.3.1. Wyjaśnienie do wzoru instrukcji

Celem poniższej instrukcji jest dokonanie przez podatników, którzy od 1.1.2022 r. wybrali (bądź kontynuują) rozliczanie ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych, zmiany formy opodatkowania dochodów osiągniętych od 1.7.2022 r. na zasady ogólne, tj. na opodatkowanie osiągniętych od 1.7.2022 r. dochodów skalą podatkową.

2.3.2. Wzór instrukcji

**Instrukcja zmiany formy opodatkowania podatnika
opodatkowanego ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych,
który zamierza opodatkowywać przychody osiągnane od 1.7.2022 r.
według zasad ogólnych (skali podatkowej)**

W .....

(jednostka)

§ 1

Zakres stosowania

1. Instrukcja podlega wdrożeniu w przypadku dochodów podatników podlegających opodatkowaniu ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych.
2. Instrukcja obowiązuje wyłącznie w stosunku do dochodów uzyskiwanych w 2022 r.

§ 2

Dział zobowiązany do wdrożenia instrukcji

Do wdrożenia instrukcji zobowiązani są:

- 1) dział księgowości,
- 2) biuro rachunkowe – w przypadku powierzenia prowadzenia księgowości podmiotowi uprawnionemu, zgodnie z odrębnymi przepisami, do usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych.

§ 3

Procedura

1. Dział księgowości lub biuro rachunkowe prowadzące księgi podatkowe podatnika dokonuje kalkulacji osiągniętych przychodów przez podatnika i poniesionych przez niego kosztów. zarówno na gruncie ustawy z 26.7.1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1128 ze zm., dalej: ustawa) czy ustawy z 20.11.1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1993 ze zm.), jak i ustawy z 27.8.2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1285).
2. Dział księgowości lub biuro rachunkowe prowadzące księgi podatkowe podatnika uzyskuje od podatnika informacje o wysokości spisu z natury na 1.7.2022 r.
3. W przypadku ustalenia, iż dla podatnika korzystniejsze będzie rozliczanie dochodów osiągniętych od 1.7.2022 r. według zasad, o których mowa w art. 27 ustawy, tj. według skali podatkowej, zastosowanie znajdują zasady opisane w § 3 pkt 5–7.
4. W przypadku ustaleń odmiennych niż te opisane w § 3 pkt 2, podmiot wdrażający procedurę stosuje procedury dotychczasowe.
5. W przypadku, o którym mowa w § 3 pkt 2, podatnik składa do właściwego naczelnika urzędu skarbowego – w terminie do 22.8.2022 r. – pisemne oświadczenie o rezygnacji z opodatkowania przychodów osiągniętych w okresie 1.7.–31.12.2022 r.

6. Podatnik, po złożeniu pisemnego oświadczenia, o którym mowa w § 3 pkt 4, od dochodów osiągniętych w okresie 1.7.–31.12.2022 r. opłaca zarówno podatek dochodowy na zasadach określonych w art. 27 ustawy, jak i składki na ubezpieczenie zdrowotne wg zasad właściwych dla tej formy opodatkowania (czyli 9% od dochodu, ale nie mniej niż 9% od kwoty minimalnego wynagrodzenia).

Jeżeli podatnik zamierza opodatkowywać dochody osiągnięte w 2023 r. według innych zasad niż według skali podatkowej, w terminie do 20. dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym osiągnie w 2023 r. pierwszy przychód, składa do właściwego naczelnika urzędu skarbowego właściwe zawiadomienie, zgodnie z art. 9a ustawy.

2.4. Opłacanie zaliczek w podatku dochodowym i składek na ubezpieczenie zdrowotne w 2022 r.

Możliwa zmiana wyboru formy opodatkowania przez podatników, którzy wybrali lub kontynuowali w 2022 r. opodatkowanie podatkiem liniowym albo ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych z działalności gospodarczej w zeznaniu rocznym za 2022 r. nie spowoduje zmian zasad wyliczania zaliczek na podatek dochodowy ani miesięcznych składek na ubezpieczenie zdrowotne za 2022 r. Wyliczone zaliczki w podatku dochodowym będą wykazywane w zeznaniu rocznym w kwotach należnych, uprzednio wyliczonych i zapłaconych. Nie będzie również obowiązku przeliczania miesięcznych podstaw wymiaru i wysokości składki na ubezpieczenie zdrowotne.

W nowym ust. 5b art. 41 SysUbSpołU wprowadzono obowiązek przekazywania przez przedsiębiorców opłacających od przychodów/dochodów z działalności gospodarczej zryczałtowany podatek dochodowy/podatek wg art. 27 lub 30c czy 30ca PDOFizU informacji o kwocie różnicy między roczną składką na ubezpieczenie zdrowotne a sumą składek na ubezpieczenie zdrowotne za poszczególne miesiące roku kalendarzowego albo roku składkowego. Przedsiębiorcy, na mocy nowego ust. 2ka art. 81 ŚOZŚrPubU, będą zobowiązani do przekazania rocznego rozliczenia składek w deklaracji rozliczeniowej w miesiącu, w którym upływa termin złożenia zeznania, o którym mowa w art. 45 ust. 1 PDOFizU. Jeśli podatnik dokona zmiany wyboru formy opodatkowania w zeznaniu rocznym składanym w urzędzie skarbowym, to w przypadku rozliczeń z ZUS ubezpieczony wykaże tę zmianę w dokumencie rozliczeniowym w miesiącu, w którym upływa termin złożenia zeznania, o którym mowa w art. 45 ust. 1 PDOFizU, na mocy nowego ust. 4c art. 41 SysUbSpołU. Podsumowując, zmiana formy opodatkowania za 2022 r. będzie wykazywana zarówno w zeznaniu, jak i w deklaracji rozliczeniowej.

Podstawa prawna:

- art. 9a, 27, 30c, art. 45 ust. 1, art. 45 ust. 1a pkt 2 PDOFizU,
- art. 9a ust. 1a, art. 6 ust. 1, ust. 4a, art. 17, 22 RyczałtU,
- art. 14 – 16 ZmPDOFizU22(2).

Patrycja Mikuła, Izabela Leśniewska

Rozdział II. Nowe zasady obliczania składki zdrowotnej

1. Wprowadzenie

Z dniem 1.1.2022 r., na mocy ZmPDFizPrU21, nastąpiły zmiany w sposobie rozliczeń składki zdrowotnej. Zmiany dotyczą zarówno podstawy wymiaru składki, jak i likwidacji możliwości odliczenia składki od zaliczki na podatek dochodowy. Ustawodawca wprowadził zmiany w zakresie kalkulacji składki, terminów jej opłacania i raportowania, które w znaczący sposób wpływają na wysokość obciążeń nie tylko przedsiębiorców, lecz także pracowników i zleceniobiorców. Zakres zmian wprowadzanych w zakresie składki zdrowotnej jest na tyle szeroki, iż w poniższym tekście przedstawiono tylko niektóre zagadnienia spośród tych, które uległy modyfikacjom.

Zmiany mają na celu zrównanie praw i obowiązków osób podlegających obowiązkowemu ubezpieczeniu zdrowotnemu, niezależnie od tytułu będącego podstawą ich uiszczania. Ustawodawca cel ten osiągnął przez zmianę zasad ustalania podstawy wymiaru składki zdrowotnej dla przedsiębiorców oraz likwidacji możliwości odliczenia składki na ubezpieczenie zdrowotne od podatku dochodowego od osób fizycznych. Co istotne, likwidacja możliwości odliczenia składki na ubezpieczenie zdrowotne objęła wszystkich ubezpieczonych, tj. zarówno pracowników, zleceniobiorców, jak i osoby prowadzące działalność gospodarczą. Negatywne skutki braku możliwości odliczenia składki zdrowotnej niweluje ulga dla klasy średniej, która dotyczy osób zatrudnionych na podstawie umowy o pracę i prowadzących działalność gospodarczą opodatkowaną według zasad ogólnych. Można ją jednak zastosować przy spełnieniu ustawowych wymagań w zakresie tej preferencji [na mocy ZmPDFizU22(2) zlikwidowano ulgę dla klasy średniej od 1.1.2022 r. z pozostawieniem praw nabytych. W uzasadnieniu projektu wskazano, iż ustawa zawiera także zabezpieczenie, które spowoduje, że podatnicy, którzy stracą na likwidacji tej ulgi otrzymają zwrot różnicy, czyli kwotę zmniejszającą zobowiązanie, tak aby nowe rozwią-

zanie nie spowodowało pogorszenia ich prawnopodatkowej sytuacji (tzw. hipotetyczny podatek należny)]. Równocześnie dokonano obniżenia stawki podatku z 17% na 12% ze skutkiem od 1.1.2022 r.). Kolejnym nowym rozwiązaniem jest mechanizm odliczania składki zdrowotnej przewidziany dla określonego grona płatników. W wyniku jego wprowadzenia podmioty uprawnione będą mogły obniżyć wysokość zaliczki na podatek dochodowy.

Składką zdrowotną zostały również objęte osoby powołane do pełnienia funkcji na mocy aktu powołania, które z tego tytułu pobierają wynagrodzenie (są to m.in. członkowie zarządu, członkowie Komisji Rewizyjnej, prokurenci oraz członkowie komisji egzaminacyjnych. Nowelizacja przepisów na mocy art. 10 ust. 4–5 ZmPDFizU22(2) ma na celu rozwianie wątpliwości w zakresie obowiązku naliczenia i odprowadzenia składki zdrowotnej dla tych grup ubezpieczonych. Równocześnie nowelizacja art. 66 ust. 1 pkt 35a ŚOZŚrPubU wprowadza dla osób pełniących funkcje społeczne i obywatelskie zwolnienie z obowiązku opłacania składek zdrowotnych do kwoty 6000 zł wynagrodzenia rocznie. Przy czym kwota zwolnienia wynagrodzenia z tytułu pełnienia takich funkcji jest limitem dla ubezpieczonego z wszystkich pełnionych funkcji.

Uzasadnienie do ZmPDFizPrU21

Objęcie ubezpieczeniem zdrowotnym tej grupy osób będzie skutkowało zapewnieniem dodatkowych środków w systemie powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego oraz pełniejszą realizacją zasady solidaryzmu społecznego. W aktualnym stanie prawnym ww. osoby w sytuacji, w której nie posiadają obowiązkowego tytułu do ubezpieczenia zdrowotnego, są zgłaszane m.in. do ubezpieczenia jako członkowie rodziny przez współmałżonka posiadającego własny tytuł ubezpieczeniowy.

2. Składka zdrowotna – zasady obowiązujące do 31.12.2021 r.

Do 31.12.2021 r. składki zdrowotne płacone przez osoby prowadzące działalność gospodarczą i osoby z nimi współpracujące ustalane były na jednakowej podstawie ich wyliczenia. Za osobę współpracującą z osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność oraz z osobami fizycznymi, wskazanymi w art. 18 ust. 1 PrPrzed, uważa się małżonka, dzieci własne, dzieci drugiego małżonka i dzieci przysposobione, rodziców, macochę i ojczyma oraz osoby przysposabiające, jeżeli pozostają z nimi we wspólnym gospodarstwie domowym i współpracują przy prowadzeniu działalności (nie dotyczy to osób, z którymi została zawarta umowa o pracę w celu przygotowania zawodowego). Zgodnie z art. 79 ŚOZŚrPubU podstawa składki zdrowotnej stanowiła wysokość 75% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w IV kwartale roku poprzedniego, włącznie z wypłatami z zysku, ogłaszanego przez Prezesa GUS w Dzienniku Urzędowym RP „Monitor Polski”. Sama składka zdrowotna, wynosząca 9% wskazanej wyżej podstawy, obowiązywała od 1 stycznia do 31 grudnia danego roku. Wyliczenie miesięcznej składki zdrowotnej obowiązującej w 2021 r. odbywało się następująco:

5656,51 zł (przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw w IV kw. 2020 r.) $\times$ 75% $\times$ 9% = 381,81 zł.

Od podatku odliczana była nie cała składka zdrowotna, tylko max. 7,75% podstawy tej składki, czyli 328,78 zł (5656,51 zł $\times$ 75% $\times$ 7,75%).

Miesięczny koszt składki na ubezpieczenie zdrowotne ponoszony przez osobę prowadzącą działalność gospodarczą wynosił zatem 381,81 zł – 328,78 zł = 53,03 zł.

3. Składka zdrowotna – zasady obowiązujące od 1.1.2022 r.

3.1. Brak możliwości odliczenia składki zdrowotnej od podatku dochodowego

Z dniem 1.1.2022 r., na mocy ZmPDOFizPrU21, utracił moc przepis art. 27b PDOFizU, pozwalający na odliczenie od podatku części składki na ubezpieczenie zdrowotne.

Zmiana ta dotyczy zarówno przedsiębiorców (niezależnie od formy opodatkowania), jak i pracowników, zleceniobiorców czy innych podatników. W zamian ustawodawca – w celu minimalizacji skutków braku możliwości odliczenia składki zdrowotnej – wprowadził od 1.1.2022 r. ulgę dla klasy średniej, a obecnie obniżył stawkę podatku w pierwszym progu z 17% na 12% dla podatników opodatkowanych wg zasad ogólnych. Dodatkowo zostały wprowadzone mechanizmy obniżania podstawy opodatkowania dla części przedsiębiorców w zależności od wybranej formy opłacania podatku dochodowego. Krąg podatników, którzy mogą skorzystać z ulgi dla klasy średniej, jest ściśle określony przepisami i zdecydowanie węższy niż podatnicy, którzy nie mogą skorzystać z odliczenia składki zdrowotnej. Ulga dotyczy bowiem podatników prowadzących działalność gospodarczą opodatkowaną według zasad ogólnych oraz zatrudnionych na podstawie umowy o pracę, gdy kwota roczna ich dochodu – w przypadku osób prowadzących działalność gospodarczą, lub przychodu – w przypadku zatrudnionych na podstawie umowy o pracę, znajduje się w przedziale od 68 412 zł i nie przekroczy kwoty 133 692 zł). Przypomnieć równocześnie należy, iż na mocy art. 23 ust. 1 pkt 58 PDOFizU nie są kosztem podatkowym składki na ubezpieczenie zdrowotne, opłacone w roku podatkowym przez podatnika zgodnie z przepisami ŚOZŚrPubU. Konsekwencją wprowadzonych zmian jest wzrost obciążeń publicznoprawnych podatnika. Wynika to zarówno ze wzrostu podatku dochodowego przez fakt braku odliczenia w dotychczasowej wysokości składki zdrowotnej, jak i wprowadzenia zmian w zakresie zasad naliczania składki zdrowotnej, które będą różniły się w zależności od wybranej przez podatnika formy opodatkowania (szerzej zmiany te opisano poniżej).

Przykład

Pani Maria rozpoczęła prowadzenie działalności gospodarczej 1.3.2021 r. Formą opodatkowania, jaką wybrała, jest podatek liniowy. Dochód pani Marii za marzec wyniósł 12 000 zł, składka zdro-

wotna została opłacona również w marcu. Obciążenie z tytułu składki zdrowotnej wyniosło panią Marię 381,81 zł.

Obciążenie z tytułu podatku dochodowego wyniosło: 1951 zł [2280 zł (12 000 zł x 19%) – 7,75% podstawy składki zdrowotnej (328,78 zł)].

Przyjmując zmienione zasady możliwości odliczenia składki zdrowotnej pani Maria w 2022 r. zapłaciłaby składkę zdrowotną w wysokości w 381,81 zł (przy założeniu, że zasady kalkulacji składki zdrowotnej nie uległyby zmianie) oraz podatek dochodowy, w wysokości 2280 zł.

Fakt nieodliczenia składki zdrowotnej powoduje, iż pani Maria zapłaci rocznie ok. 4000 zł podatku dochodowego.

Wybrane grupy podatników będą mogły skorzystać z preferencji odliczenia częściowego składki zdrowotnej. Odliczenie składki zdrowotnej nie dotyczy podatników prowadzących działalność gospodarczą opodatkowanych skalą podatkową. Odliczenie składki zdrowotnej dotyczy tylko i wyłącznie osób prowadzących działalność gospodarczą, którzy podlegają opodatkowaniu zryczałtowanym podatkiem dochodowym, kartą podatkową czy podatkiem liniowym, nie ma więc zastosowania do pracowników, zleceniobiorców itp. Przytoczmy fragment uzasadnienia nowych przepisów¹.

Uzasadnienie do ZmPDOFizPrU22

Odliczenie składki zdrowotnej od dochodu nie obejmuje podatników opłacających podatek dochodowy na ogólnych zasadach według skali podatkowej. Wynika to z faktu, że w skali podatkowej zastosowano inną preferencję, tj. obniżenie z 17% do 12% stawki podatku. Częściowe odliczenie składki zdrowotnej stanowi rekompensatę za brak możliwości korzystania z obniżonej stawki podatku w skali podatkowej z 17% do 12%.

3.2. Podatek wg skali, podatek liniowy oraz podatek od dochodów z kwalifikowanych praw własności intelektualnej (IP Box) a składka zdrowotna

Zgodnie z art. 79 w zw. z art. 79a ŚOZŚrPubU składka na ubezpieczenie zdrowotne osób prowadzących działalność pozarolniczą opłacających podatek dochodowy na zasadach określonych w art. 30c PDOFizU (powszechnie nazywany podatkiem liniowym) wynosi 4,9% podstawy wymiaru składki. Z kolei zgodnie z art. 79 ŚOZŚrPubU składka na ubezpieczenie zdrowotne osób prowadzących działalność gospodarczą opłacających podatek dochodowy na zasadach określonych w art. 27 ust. 1 PDOFizU (zasady ogólne) wynosi 9%.

Ustawodawca zastrzegł jednak, iż w obu przypadkach wysokość składki zdrowotnej nie może być niższa niż kwota odpowiadająca 9%:

- 1) minimalnego wynagrodzenia obowiązującego w pierwszym dniu roku składkowego,
- 2) iloczynowi liczby miesięcy podlegania ubezpieczeniu zdrowotnemu w roku kalendarzowym, za który ustalany był dochód i minimalnego wynagrodzenia obowiązującego

---

¹ <https://www.sejm.gov.pl/Sejm9.nsf/druk.xsp?nr=2186> (dostęp: 24.6.2022 r.).

[Przejdź do księgarni →](#)

ksiegarnia.beck.pl